

Potřebujeme ve školách pestrost?

V pátek 20. dubna 2018 pořádá katedra psychologie FF UK již jedenáctý ročník konference Škola jako místo setkávání. Časopisy Školní poradenství v praxi i Řízení školy se letos poprvé staly oficiálními partnery a spoluorganizáteli celé akce, čímž zvýšily rozmanitost námětů, příspěvků i celkové organizace. Mnozí z autorů březnového čísla obou časopisů budou na konferenci přednášet. A jejich zaměření i způsoby uvažování o různorodých tématech ze školního a poradenského prostředí jsou velmi pestré.

Motto letošní konference tedy, jak už asi tušíte, zní, „pestrost je obohacující“. Zeptali jsme se proto několika představitelů významných vzdělávacích institucí, jež se na konferenci také podílejí, co si o pestrosti ve školách myslí. I v jejich odpovědích nalezneme pestrost, kterou vidí v každém zákoutí školy, v interakcích i prostředí, přesahu vzdělávání mimo zdi školy i ve spolupráci všech, kteří se na edukačním procesu podílejí. Uvědomují si, jaké nároky pestrost na školu klade, ale současně zdůrazňují, že by to bez ní ve školách nešlo. Jediné, v čem jejich odpovědi pestré nejsou, je fakt, že pestrost je nedílnou součástí vzdělávání i vzdělávacích institucí 21. století.

doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc.,
vedoucí katedry psychologie FF UK

PhDr. Branislav Frk, Ph.D., Learning
Designer ve společnosti Öppus

Domnívám se, že pestrost je základní charakteristikou škol a edukačních procesů a vztahů v nich. Vždyť ve škole se setkávají chlapci a dívky různého věku, různých podmínek a možností vývoje, aktuálního života i odlišného rodinného prostředí a učitelé s různým přístupem k žákům, vlastními názory a postoji k předmětům, školnímu klimatu, žákům, kolegům, vedení školy. Žáci „něco“ očekávají od školy a pedagogů, učitelé „něco“ očekávají od nich, od sebe i od druhých. Velmi pestré, velmi spletité a velmi inspirující. Pestrost je tak možné reflektovat jako výzvu k toleranci, k respektování různosti a podnět k tomu, aby se škole a učitelé vyhnula jednotvárnost, plochost a nuda. „Učitel expert“ bere pestrost jako předpoklad pro svou práci, ve které dovede měnit didaktické postupy, využívat několik edukačních stylů podle potřeb žáků a předmětů či témat vyučovacích hodin i svých vlastních nápadů. Pestrost může bavit učitele i žáky.

Mou první asociací na pestrost byla vzpomínka na šedé, unifikované socialistické školství, se kterým dodnes vnitřně bojuji. Domnívám se, že škola by měla být jakýmsi průzorem do pestrosti světa, protože čím více víme, chápeme nebo umíme vnímat, tím více se nám svět ukazuje ve své nádherné komplexnosti, pestrosti a různorodosti. Také si myslím, že škola jako taková by měla být pestrá ve všech svých aspektech: architektura budovy, interiéry, lidé, aktivity a zážitky by měli tvořit jakousi pestrou reprezentaci světa. Pestrost v nás často evokuje spíše pozitivní asociace, neměli bychom proto zapomínat, že je náročná, často přináší i zmatenost, zahlcenost či dezorientaci, obsahuje také negativní či bolestivé zkušenosti, nesprávné názory a postoje. Proto se bohužel často stává, že školy a učitelé uhnou od pestrosti k černobílým principům. Je to snadnější, ale zcela jistě vedoucí k šedivé omezenosti.

RNDr. Mgr. Břetislav Svozil, Ph.D.,
ředitel ředitel ZŠ Labyrinth, Brno,
manažer projektu Open School Space

labyrinth
laboratorní škola Brno

eduspace
festival vzdělávání Brno 2017

Mgr. Martin Kozel, spoluředitel
Učitel naživo, z. ú.

**učitel
naživo**

Vyhledávám lidi, od kterých se učím, a obklopuji se jimi. Snažím se kolem sebe vytvářet prostředí, které vychází ze sdílených hodnot a otevřenosti. Mezi takové hodnoty patří tolerance, respekt, mravnost, odpovědnost... Neusiluji o to, abych se pohyboval jen mezi těmi, kteří se mnou souhlasí, kteří věci vidí stejně, kteří myslí podobně – to bych vytvářel prostředí, které proces učení velice rychle vyprázdní. Lidé, kteří jsou odlišní, jsou výzvou – naslouchat, sdílet. Proto je nesmírně obohacující mít pestrý kolektiv dětí ve škole, pestrý kolektiv pedagogů, rodičů atd. Vytvářet školu mimo budovu školy, vytvářet sociální situace, které nás nutí dívat se na věci jinak. Abychom toho byli schopni, musíme vnímat pestrost jako jednu z důležitých podmínek učení. Pokud nám o to opravdu půjde, tak pro nás postupně nové okolnosti nebudou znamenat hrozby, ale příležitosti pro něco nového, možná hodnotnějšího.

Každý jsme v jedinečném těle, s jedinečnými možnostmi a příběhy, které neopakovatelně tvarují naši duši. Pozorováním této různosti můžeme zjistit, kým jsme – z té různosti jsme se zrodili. Čím rozmanitější prostředí nás formuje, tím bohatší tvar vzniká. Stále více mě oslovuje význam rozmanitosti ve spolupráci. Každý hrajeme svůj jedinečný part ve snaze naplnit svůj život. Až zvuk orchestru je ale skutečně dechberoucí. Dva nezahrají stejně na housle ani bicí. Dokážeme-li pomoci druhých rozpoznat, který nástroj je náš a který je lépe přenechat druhým, přestaneme-li se soustředit jen na svůj part, ale začneme-li poslouchat druhé, navazovat na ně, rozvíjet jejich hru... když k sobě dokážeme být upřímní, na nic si nehrát a říct vše narovinu... v ten moment to začne rezonovat. Jednotlivé zvuky do sebe zapadnou a ozve se symfonie. Souzvuk, který nás všechny přesahuje. Takový souzvuk nemůže být bez rozmanitosti. A vyplatí se pro něj překonat všechna úskalí, která jsou rozmanitosti vlastní. ■

POZVÁNKA

**Dovolujeme si pozvat Vás na jedenáctý ročník odborné konference s mezinárodní účastí,
kterou pořádá Katedra psychologie FF UK v Praze**

a
redakce časopisů Řízení školy a Školní poradenství v praxi

ŠKOLA JAKO MÍSTO SETKÁVÁNÍ 2018 aneb pestrost je obohacující

**KDY: 20. dubna 2018 od 9:00 – 17:00 hod.
KDE: FF UK, Katedra psychologie, Celetná 20, Praha 1**

Tak jako v minulých letech nám jde především o společné setkání kolegů, hledání inspirace a výměnu zkušeností a znalostí, které efektivně přispívají k rozvoji všech účastníků edukačního procesu:

- výsledky výzkumů a jejich praktické přesahy do praxe přednesou zástupci akademické obce;
- příklady dobré praxe, konkrétní projekty a aktivity různých škol, školských zařízení i dalších institucí působících ve školství představí jejich tvůrci a realizátoři.

Veškeré další informace o konferenci budou přihlášeným účastníkům průběžně sdělovány a současně uváděny na webových stránkách <http://kpskonference.ff.cuni.cz/skola-jako-misto-setkavani/>

Konference je akreditována MŠMT ČR v rámci DVPP.